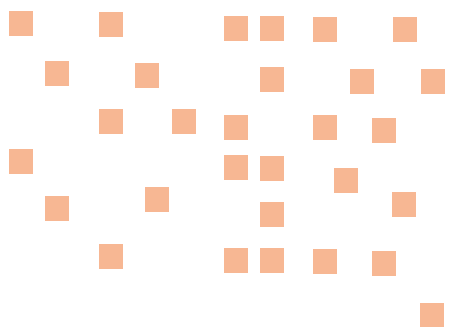

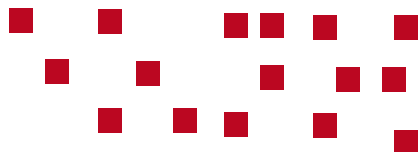
AFGANISTAN

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia dla
ludności cywilnej

DPU-WIKP-424/182/2025
01.04.2025

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Afganistanie.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: 39,2 mln

Skład etniczny: Pasztuni, Tadžycy, Hazarowie, Uzbegy i inni, w tym Beludżowie, Turkmeni, Nuristańczycy, Pamirczycy, Arabowie, Gudżarowie, Kizyłbachowie, Ajmakowie, Paszajowie (brak aktualnych danych dotyczących liczebności poszczególnych grup).

Skład religijny: muzułmanie 99,7% (sunnici 85-90% i szyici 10-15%).^[1]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Islamski Emirat Afganistanu jest nową nazwą kraju, nadaną przez talibów, jednak nazwa ta nie jest uznawana na arenie międzynarodowej.^[2] Islamski Emirat Afganistanu jest teokracją, opartą na prawie szariatu.^[3]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Administracyjnie Afganistan jest podzielony na 34 prowincje zarządzane przez gubernatorów.^[4]

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Afghanistan, 24.07.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/afghanistan/>

² RFE/RL (Radio Free Europe/Radio Liberty), Which Countries Have Relations With The Taliban's Unrecognized Government?, 30.05.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>

³ VoA (Voice of America), Taliban Not Ruling Out Holding Elections, 16.09.2021, <https://www.voanews.com/a/taliban-not-ruling-out-holding-elections-/6231821.html>

⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Afghanistan, 24.07.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/afghanistan/>

Mapa. Podział administracyjny Afganistanu. Prowincje: 1 - Kapisa; 2 - Laghman; 3 – Pandżaszir (źródło: Wikipedia).^[5]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Ostatni prezydent Islamskiej Republiki Afganistanu, Ahmad Ghani, uciekł z kraju 15 sierpnia 2021 r. Głową Islamskiego Emiratu Afganistanu został obwołany **Shaykh al-Hadith Hibatullah Akhundzadeh**, oficjalny przywódca ruchu talibów, noszący tytuł emira (*Amir al-Mu'minin*).^[6]

Rząd i premier. Funkcję premiera rządu pełni Mullah **Mohammad Hassan Akhund**.^[7] Rząd nadal ma charakter tymczasowy, jednak według doniesień z marca 2025, Hibatullah Akhundzadeh planuje przekształcić tymczasową administrację w stałą

⁵ Wikipedia, Afghanistan Provinces Named, 28.12.2005, (GNU Free Documentation License, Version 1.2), https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Afghanistan_provinces_named.png

⁶ AAN (Afghanistan Analyst Network), The Taliban's Caretaker Cabinet and other Senior Appointments, 07.10.2021, <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/political-landscape/the-talibans-caretaker-cabinet-and-other-senior-appointments/>

⁷ Anadolu Agency, Afghan foreign minister to takeover mandate of deputy premier, 26.11.2023, <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/afghan-foreign-minister-to-takeover-mandate-of-deputy-premier-73064958>

rząd. Jednym z większych problemów talibów pozostaje fakt, że rząd ani administracja nie zyskały szerszego uznania międzynarodowego.^[8]

Parlament i wybory parlamentarne. Talibowie odrzucili możliwość przeprowadzenia demokratycznych wyborów powszechnych, a partie polityczne są de facto zakazane.^{[9][10]} W dniach 30 czerwca – 2 lipca 2022 r. w Kabulu odbył się natomiast pierwszy zjazd nowej rady konsultacyjnej Loya Jirga, składającej się z 4500 osób, wyłącznie mężczyzn, związanych z ruchem talibów. Większość z nich była muzułmańskimi duchownymi. Wyrazili oni wdzięczność i poparcie dla rządów talibów.^[11] Talibowie planują zwołanie kolejnej sesji Loya Jirga w 2025 r., po zakończeniu ramadanu lecz data nie została jeszcze ustalona. Ma wziąć w niej udział około 2000 osób. Proces wyboru członków Loya Jirga rozpoczął się zarówno na poziomie prowincji, jak i dystryktów, pod nadzorem mianowanych przez talibów gubernatorów. W zgromadzeniu weźmie udział 1 344 przedstawicieli ze wszystkich dystryktów. Każdy dystrykt wyśle trzech członków, w tym uczonego religijnego, starszego plemiennego i przedstawiciela młodzieży. Ponadto w skład Jirgi zostaną włączeni przywódcy i zastępcy prowincjonalnych rad duchownych, którzy działają pod bezpośrednim nadzorem emira Akhundzadeha. Nie wezmą w niej natomiast udziału tradycyjni liderzy plemienni, członkowie ostatniego rządu, ani kobiety.^[12]

Talibowie rozwiązyali także wszystkie dotychczasowe zgromadzenia prowincjonalne, stopniowo powołując regionalne rady (*shura*).^[13] Nie są to jednak sensu stricto organy legislacyjne. Prawo jest stanowione w sposób arbitralny przez samo kierownictwo talibów, które wydaje dekrety i instrukcje, które formalnie stanowią tylko interpretację prawa szariatu.^[14]

SYSTEM PRAWNY

System prawny Afganistanu oparty jest na islamskim prawie szariatu. Interpretacja talibów opiera się częściowo na hanafickiej szkole prawnej, z elementami kodeksu pashtunwali.^[15] Cechą systemu prawnego jest jego arbitralność, gdyż talibowie nie dążą do tworzenia zunifikowanego prawa, a wydają jedynie instrukcje i wytyczne interpretacyjne, rzadko ogłaszane na piśmie. Czasem są ogłaszane na prywatnych kontaktach w mediach społecznościowych lub w czasie wywiadów. Mogą być też ze

⁸ Afghanistan International, Taliban Leader Plans Loya Jirga To Legitimise Government, 06.03.2025, <https://www.afintl.com/en/202503067233>

⁹ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

¹⁰ PISM (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Porozumienie USA z talibami, 03.03.2020, https://www.pism.pl/publikacje/Porozumienie_USA_z_talibami

¹¹ European Union Agency for Asylum (EUAA), Afghanistan - Security situation, 08.2022, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_08_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Security_situation.pdf

¹² Afghanistan International, Taliban Leader Plans Loya Jirga To Legitimise Government, 06.03.2025, <https://www.afintl.com/en/202503067233>

¹³ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, 14.09.2022, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2079419/N2259109.pdf>

¹⁴ EUAA (European Union Agency for Asylum), Afghanistan Country Focus, 12.2023, https://www.ecoi.net/en/file/local/2101835/2023_12_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Country_Focus.pdf

¹⁵ EUAA (European Union Agency for Asylum), Afghanistan Country Focus, 12.2023, https://www.ecoi.net/en/file/local/2101835/2023_12_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Country_Focus.pdf

sobą sprzeczne lub różnie interpretowane, a także być lub nie być stosowane w poszczególnych prowincjach.^[16]

KARA ŚMIERCI

Talibowie zapowiedzieli, że kara śmierci oraz kary cielesne (amputacje, chłosta oraz ukamienowanie) będą stosowane zgodnie z prawem islamskim na podstawie wyroku sądowego.^{[17][18]}

Przez pierwszy rok rządów talibów publiczne egzekucje nie były wykonywane. W listopadzie 2022 r. Hibatullah Akhundzadeh nakazał sędziom pełne stosowanie szariatu w odniesieniu do wyszczególnionych w nim przestępstw: **hudood** (przestępstwo przeciw moralności) oraz **qisas** (zbrodnia). Poprzez przestępstwa hudood rozumie się: cudzołóstwo, picie alkoholu, kradzież, porwanie, rozbój, apostazję/bluźnierstwo i bunt. Qisas odnosi się m.in. do morderstwa lub celowego zranienia, a także pozwala rodzinie ofiary zaakceptować zadośćuczynienie zamiast kary.^[19]

Istnieją doniesienia nie tylko o wznowieniu egzekucji i stosowaniu kar cielesnych, ale także o wykonywaniu ich publicznie, na stadionach. Według informacji ONZ, w listopadzie 2022 r. ponad 100 osób, kobiet i mężczyzn, zostało publicznie ukaranych chłostą w kilku prowincjach, m.in. w Takhar, Logar, Laghman, Parwan i Kabul.^[20] Skazane osoby (kobiety i mężczyźni) były oskarżone o przestępstwa takie jak cudzołóstwo, prostytutka, kradzież, używanie narkotyków i ucieczka z domu.^[21] W Takhar na biczowanie skazano siedem kobiet za brak hidżabu i dziewięciu mężczyzn, którzy im towarzyszyli.^[22] W listopadzie 2023 r. publicznie wychłostano 25 mężczyzn w prowincji Nimroz za różnego rodzaju przestępstwa. Robienie zdjęć i nagrywanie było zakazane podczas wymierzania kary.^[23] Natomiast w prowincji Sar-e Pol, publicznej karze chłosty poddano 63 osoby, w tym 15 kobiet.^[24]

Według statystyk ministerstwa sprawiedliwości, w ciągu 2022 r. wydano 175 wyroków śmierci za morderstwo, 37 wyroków śmierci poprzez ukamienowanie (nie określono zbrodni), 4 wyroki śmierci poprzez przytraśnięcie murem. Zdarzają się także pozaprawne egzekucje dokonywane bez wyroku sądowego. Niemniej jednak oficjalne egzekucje, po orzeczeniu kary śmierci w trybie sądowym należały do tej pory

¹⁶ EUAA (European Union Agency for Asylum), Afghanistan Country Focus, 12.2023, https://www.ecoi.net/en/file/local/2101835/2023_12_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Country_Focus.pdf

¹⁷ The Telegraph, Taliban will chop off hands of thieves as harsh, 07.09.2021, <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2021/09/07/taliban-will-chop-hands-thieves-harsh-punishments-return/>

¹⁸ AP News, Taliban official: Strict punishment, executions will return, 23.09.2021, https://apnews.com/article/religion-afghanistan-kabul-taliban-22f5107f1dbd19c8605b5b5435a9de54?utm_medium=APMiddleEast&utm_campaign=SocialFlow&utm_source=Twitter

¹⁹ Afghanistan International, Taliban Leader Orders Full Implementation of Islamic Law in Afghanistan, 14.11.2022, <https://www.afintl.com/en/202211147668>

²⁰ UN News, Afghanistan: Taliban urged to halt public floggings and executions, 16.12.2022, <https://news.un.org/en/story/2022/12/1131782>

²¹ The Washington Post, Public execution, whippings in Afghanistan mark revival of Taliban punishments, 09.12.2022, <https://www.washingtonpost.com/world/2022/12/09/afghanistan-taliban-execution-whipping/>

²² Afghanistan International, Taliban Leader Orders Full Implementation of Islamic Law in Afghanistan, 14.11.2022, <https://www.afintl.com/en/202211147668>

²³ UNAMA (UN Assistance Mission in Afghanistan), Human rights situation in Afghanistan: October – 12.2023 Update, 22.01.2024, https://www.ecoi.net/en/file/local/2103501/english_hr_update_22jan_2024.pdf

²⁴ RFE/ (RL Radio Free Europe/Radio Liberty), Taliban Publicly Flogs Dozens Of People In Northern Afghanistan, 05.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2110624.html>

do rzadkości.^[25] Według oficjalnych danych, opublikowanych w ostatnim raporcie Amnesty International, w 2023 r. wykonano jedną, publiczną egzekucję.^[26] W 2024 r. publiczne egzekucje odbyły się w prowincjach Ghazni, Jawzjan i Paktika.^[27]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

W 2023 r. na terenie Afganistanu w wyniku różnych przypadków naruszenia bezpieczeństwa, zginęło 1127 osób (członków służb bezpieczeństwa - ok. 35%, bojowników - ok. 15% i cywili – 50%), natomiast w 2024 r. ilość wszystkich ofiar wyniosła 1322 (58% talibowie, 39% cywile). Do 14 lutego 2025 r. w wyniku incydentów związanych z bezpieczeństwem zginęło 127 osób (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili). Najwięcej ofiar odnotowano w dużych miastach, takich jak Kabul i Herat, jednak pojedyncze akty przemocy mają miejsce we wszystkich prowincjach.^[28]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Interwencja międzynarodowa w Afganistanie zakończyła się z dniem 31 sierpnia 2021 r., kiedy ostatni amerykańscy żołnierze opuścili ten kraj. Całkowitą odpowiedzialność za bezpieczeństwo w Afganistanie przejęli od tego czasu talibowie i podlegające im oddziały.^[29]

Kraje sąsiednie nie uznały oficjalnie rządu talibów, ale wszystkie utrzymują z nimi kontakty dyplomatyczne.^[30] Niemniej jednak w relacjach z sąsiadami utrzymuje się spore napięcie i niekiedy dochodzi do przypadków ostrzału transgranicznego, w tym w szczególności dotyczy to stosunków z Pakistanem. Pakistan oskarża talibów o tolerowanie na terenie Afganistanu islamskich bojówek **Tehreek Taliban TTP (tzw. pakistańskich talibów)**, którzy oskarżani są o zamachy terrorystyczne w Pakistanie.^[31] Okresowo Pakistan bombarduje tereny przygraniczne, w tym także obozy dla uchodźców pakistańskich, w których rzekomo ukrywają się bojownicy,

²⁵ AAN (Afghanistan Analyst Network), Lashing, Beating, Stoning: UNAMA tracks corporal punishment and the death penalty in Afghanistan, 08.05.2023, <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/rights-freedom/lashing-beating-stoning-unama-tracks-corporal-punishment-and-the-death-penalty-in-afghanistan/>

²⁶ Amnesty International, Death sentences and executions in 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>

²⁷ RFE/ (RL Radio Free Europe/Radio Liberty), Taliban Carries Out Sixth Public Execution Since Returning To Power, 13.11.2024, <https://www.rferl.org/a/taliban-public-execution-paktia-gardez-retribution-afghanistan/33200641.html>

²⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²⁹ ICG (international Crisis Group), Afghanistan's Security Challenges under the Taliban, 12.08.2022, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/afghanistans-security-challenges-under-taliban>

³⁰ RFE/ (RL Radio Free Europe/Radio Liberty), Which Countries Have Relations With The Taliban's Unrecognized Government?, 30.05.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>

³¹ Tolo News, Rising Tensions Between Afghanistan, Pakistan, 22.12.2023, <https://tolonews.com/opinion-186604>

a także nakazał, by wszyscy uchodźcy afgańscy przebywający w Pakistanie bez dokumentów, powrócili do swojej ojczyzny.^[32]

Opozycja zbrojna wobec talibów istnieje, jednak pozostaje bardzo rozdrobniona.^[33]

Największą tego typu organizacją jest Narodowy Front Oporu (**National Resistance Front, NRF**), wywodzący się z zamieszkaną przez Tadżyków Dolinie Pandżasziru, i powiązany przede wszystkim z byłym wiceprezydentem, **Mohammadem Salehem** oraz **Ahmadem Massoudem**, synem słynnego komendanta mudżahedinów z czasów wojny z ZSRR, a potem dowódcy oporu przeciw talibom, Ahmada Shaha Massouda.^[34] NRF nadal jest aktywny na terenach zdominowanych przez Tadżyków, głównie w rejonie Doliny Pandżasziru oraz w prowincjach: Baghlan, Takhar, Badakhshan, Kapisa i Parwan. Wiosną 2022 r. dochodziło do starć w Dolinie, jednak talibowie sprowadzili wzmocnienie oddziałów i przejęli tam pełną kontrolę.^[35] Na przestrzeni 2023 r. i 2024 r. NRF sporadycznie atakował oddziały talibów w północnych prowincjach Afganistanu. Skala tych działań pozostaje jednak niewielka.^[36]

W doniesieniach prasowych od wiosny 2022 r. zaczęła pojawiać się także coraz częściej organizacja **Afghanistan Freedom Fighters (AFF)**, zwalczająca talibów na północy kraju. Składa się głównie z żołnierzy i policjantów z poprzedniego rządu.^[37] W 2024 r. AFF zintensyfikowało ataki na posterunki i patrole talibów w stolicy kraju, Kabulu.^[38]

Na terenie Afganistanu obecne jest ponadto **Państwo Islamskie Prowincji Khorasan (IS-KP)**. Bazą IS-KP byli zagraniczni bojownicy, pochodzący z Azji Centralnej i Pakistanu oraz zbuntowane oddziały talibów.^{[39][40]} Odpowiada ono za zamachy terrorystyczne przeciw talibom, ale przede wszystkim przeciw ludności hazarskiej i innym mniejszościom religijnym. Z danych pochodzących z bazy ACLED wynika, że działania przypisywane IS-KP miały miejsce w prowincjach: Kabul, Nangarhar, Kunduz, Herat i in.^[41] W 2022 r., talibowie jednak zintensyfikowali walkę

³² UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

³³ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

³⁴ Hindustan Times, Ahmad Massoud safe, says NRF; Taliban ask ex-Afghan forces to integrate with govt: 10 points, 06.09.2021, <https://www.hindustantimes.com/world-news/panjshir-valley-latest-developments-afghan-resistance-force-claims-ahmad-massoud-safe-101630916428929.html>

³⁵ BBC News, Afghan resistance attack Taliban, sparking reprisals in Panjshir, 16.05.2022, <https://www.bbc.com/news/world-asia-61430836>

³⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afghanistan, data 01.01.2023-14.02.2025, National Resistance Front, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

³⁷ Nimrokh Media, Pockets of Resistance: The Public's Unwavering Support for Anti-Taliban Movements, 18.04.2023, <https://nimrokhmedia.com/en/2023/04/18/pockets-of-resistance/>

³⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afghanistan, data 01.01.2023-14.02.2025, Freedom Front, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

³⁹ BBC News, The Taliban's secretive war against IS, 29.10.2021, <https://www.bbc.com/news/world-asia-59080871>

⁴⁰ Grondecka J., w: Gazeta.pl, Talibowie wciąż mają w Afganistanie rywala. "Jeśli Daesh urośnie w siłę, dołączyć do nich", 14.11.2021, <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>

⁴¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afghanistan, data 01.01.2023-14.02.2025, ISKP, <https://acleddata.com/data-export-tool/>

z IS-KP, zabijając kilku wysokich rangą komendantów i ograniczając ilość ataków dokonywanych przez tę grupę.^[42]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Brak jest informacji, by na terenie Afganistanu obowiązywało w chwili obecnej ustawodawstwo specjalne.

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2023 r. w Afganistanie w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło 510 cywilów, z kolei w 2024 r. odnotowano 388 ofiar cywilnych, zaś do 14 lutego 2025 r. – 37 ofiar cywilnych.^[43]

Sytuacja bezpieczeństwa w Afganistanie poprawiła się po objęciu władzy przez rząd talibów. Zmniejszyła się liczba bezpośrednich starć i ostrzału z powietrza, a także ataków z użyciem materiałów wybuchowych typu IED. Bezpieczniejsze stało się podróżowanie. Nie udało się jednak wyeliminować wszystkich zagrożeń dla ludności cywilnej.^[44] Problemem pozostają nadal rozproszone zamachy terrorystyczne wymierzone w cywilów, zwłaszcza w szyicką mniejszość narodowości hazarskiej, ataki na konkretne osoby, a także eksplozje bomb, będących pozostałościami wojny. Pojedyncze, rozproszone ataki mają miejsce w całym Afganistanie, a jednorazowo najwięcej ofiar cywilnych powodowały zamachy terrorystyczne.^[45]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W wyniku nalotów pakistańskiej armii w strefie przygranicznej, w marcu 2024 r. w prowincji Paktika zginęły trzy kobiety i troje dzieci, natomiast w grudniu 2024 r. zginęło, według różnych szacunków od 20 do 46 osób w siedmiu wioskach, w których żyją pakistańscy uchodźcy z rejonu Waziristanu. Źródła pakistańskie podały, że celem ataku byli bojownicy TTP.^[46] W pierwszej połowie 2024 r. oddziały TTP

RFE/ (RL Radio Free Europe/Radio Liberty), The Azadi Briefing: Taliban Using War With Islamic State To Burnish Counterterrorism Credentials , 28.04.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2091381.html>

⁴³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁴ ACCORD (Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation), ecoi.net featured topic on Afghanistan: Overview of recent developments and key players in Afghanistan, 13.06.2022, <https://www.ecoi.net/en/document/2074290.html>

⁴⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, civilians, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, civilians, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

kilkanaście razy ostrzeliwały posterunki kontrolne oddziałów pakistańskich na granicy pakistańsko-afgańskiej.^[47]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

Od 1 września 2021 r. nie stwierdzono tego typu aktów przemocy.^[48]

DZIAŁANIA ODWETOWE

W 2023 r. i w 2024 r. nie zanotowano tego typu zdarzeń.^[49]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Sytuacja humanitarna w Afganistanie po 40 latach konfliktów pozostaje ciężka, na co negatywny wpływ mają także klęski żywiołowe, zmiany klimatyczne i bariery społeczne dla kobiet w szczególności w zakresie dostępu do rynku pracy i edukacji. Według szacunków ONZ, wsparcia humanitarnego (żywnościowego) potrzebuje ok. 23 mln osób, czyli więcej niż połowa mieszkańców kraju.^[50] Następuje jednak stopniowa poprawa – bo w 2022 r. pomocy potrzebowało niemal 30 mln mieszkańców Afganistanu.^[51] Pomoc humanitarna jest regularnie dostarczana przez organizacje międzynarodowe, takie jak FAO, UE, MCK, UNICEF, WFP i inne. UNHCR dystrybuuje pomoc humanitarną we wszystkich prowincjach Afganistanu.^{[52][53]}

Dużym problemem pozostają ofiary śmiertelne, spowodowane niewybuchami, minami i innymi pozostałościami wojny. Ofiarami często są dzieci. Niemniej jednak także w tym zakresie podejmowane są działania, polegające na rozminowywaniu terenu, koordynowane przez ONZ.^[54]

⁴⁷ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

⁴⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, civilians, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, civilians, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁰ UN General Assembly i UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/79/797-S/2025/109], 21.02.2025, <https://undocs.org/A/79/797>

⁵¹ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/77/636-S/2022/916], 27.02.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2088888/N2305123.pdf>

⁵² UN General Assembly i UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/79/797-S/2025/109], 21.02.2025, <https://undocs.org/A/79/797>

⁵³ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP); External Update: Afghanistan Situation #29; As of 1 November 2023, 01.12.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2101693/EXTERNAL+AFG+Situation+Emergency+Update+%28as+of+1+November+2023%29.pdf>

⁵⁴ UN General Assembly i UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/79/797-S/2025/109], 21.02.2025, <https://undocs.org/A/79/797>

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

Zamachy terrorystyczne oraz akty odwetu ze strony talibów pozostają obecnie największym zagrożeniem dla ludności cywilnej w Afganistanie. 80% ofiar cywilnych w Afganistanie zginęła w atakach na konkretne grupy lub osoby. Dotyczy to w szczególności szyickiej mniejszości narodowości hazarskiej, która jest atakowana w różnych miejscach na terenie Afganistanu, głównie przez IS-KP:

- 11 grudnia 2024 r. ISKP dokonało zamachu na ministra ds. uchodźców w budynku ministerstwa w Kabulu. Minister należał do frakcji talibów o nazwie Haqqani Network
- 21 listopada 2024 r. ISKP zaatakowało wyznawców sufizmu w prowincji Baghlan
- 12 września 2024 r. ISKP zaatakowało autobus z pielgrzymami narodowości hazarskiej, wracającymi z pielgrzymki z Karbali. Atak miał miejsce w prowincji Ghor, a ofiary pochodziły z Daikundi.
- 2 września 2024 r. ISKP zdetonowało bombę niedaleko biura byłego radcy prawnego w jednej z dzielnic Kabulu. Zginęło, według różnych szacunków od 6 do 45 osób. Istnieją rozbieżności co do tego, kto zginął, jednak wśród ofiar znajdowało się 16 prokuratorów.
- 17 maja 2024 r. w Bamjanie nieznani sprawcy zastrzelili na bazarze sześć osób, w tym trzech europejskich turystów, dwóch afgańskich cywili, najprawdopodobniej Hazarów, i jednego przedstawiciela talibów;
- 29 kwietnia 2024 r. w wyniku strzelaniny w szyickim meczecie w miejscowości Andisha w prowincji Herat, zginęło sześć osób, w tym jedno dziecko i dwie kobiety;
- 21 marca 2024 r. kilkadziesiąt osób zostało zabitych w zamachu w siedzibie banku w Kandaharze, kiedy talibowie przyszli tam odebrać wypłaty;
- 6 stycznia 2024 r. eksplodował autobus w dzielnicy Dasht-e Barchi, zabijając pięciu pasażerów;
- 7 listopada 2023 r. eksplodował autobus w hazarskiej dzielnicy Dasht-e Barchi zabijając co najmniej 7 osób i raniąc kilkadziesiąt kolejnych;
- 13 października 2023 r. około 30-80 wiernych narodowości hazarskiej, zgromadzonych w szyickim meczecie w miejscowości Pul-i Khumri w prowincji Baghlan zginęło w wyniku eksplozji bomby, podłożonej przez IS-KP;
- 8 czerwca 2023 r. IS-KP zaatakowało konwój pogrzebowy byłego zastępcy gubernatora w mieście Faiz Abad w prowincji Badakhshan. Zginęło co najmniej 16 osób;
- 27 marca 2023 r. IS-KP ponownie zaatakowało pracowników MSZ, zabijając co najmniej 7 osób;

- 11 stycznia 2023 r. IS-KP przeprowadziło zamach na pracowników Ministerstwa Spraw Zagranicznych przed wejściem do budynku. Według różnych szacunków zginęło od 5 do 40 osób;^[55]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Na porządku dziennym pozostają ataki na poszczególne osoby, w tym w szczególności na funkcjonariuszy byłych służb bezpieczeństwa, a w pojedynczych przypadkach także lekarzy, członków organizacji obrony praw człowieka, członków prowincjonalnych rad, funkcjonujących za poprzedniego rządu, a także na osoby, które nie zastosowały się do norm narzuconych przez talibów lub zostały posądzane o wspieranie partyzantów z NRF. Liczba ta jednak z roku na rok maleje.^[56]

Talibowie dokonują pozaprawnych egzekucji na osobach, których uważają za swoich wrogów w sposób uznaniowy. Ofiarami mogą być osoby posądzane o współpracę z nielegalnymi grupami zbrojnymi, osoby prowadzące działalność, którą talibowie uznają za nielegalną, osoby, które nie zatrzymały się na posterunku lub osobiści wrogowie.^[57]

7 lutego 2025 r. talibowie zabili czterech górników w miejscowości Awiz w prowincji Badakhshan, którzy trudnili się wydobywaniem złota. Przestrzegli mieszkańców przed protestami i sprzeciwianiem się ich kontroli nad kopalnią.^[58]

Problemem pozostają także gwałtowne spory o ziemię, których zarejestrowano około 50 w pierwszych miesiącach 2024 r. Najwięcej ich występuje na południu i na wschodzie Afganistanu.^[59]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

W Afganistanie odbywają się protesty o zróżnicowanej skali. Zwykle mają pokojowy przebieg, chociaż zdarzały się przypadki użycia przemocy przez talibów wobec protestujących oraz dziennikarzy relacjonujących protesty. Największym echem odbiły się protesty kobiet, które domagały się zgody na powrót do szkół i do pracy. W Kabulu tego typu protesty odbywają się regularnie. Protestują także rodziny osób, które zginęły zabite przez talibów lub w zamachach, przedstawiciele różnych grup społecznych: lekarze, nauczyciele i pracownicy firm budowlanych, domagający się wypłaty zaległych pensji.^[60]

⁵⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, civilians, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, civilians, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, civilians, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, civilians, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁹ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

⁶⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, civilians, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

13 maja 2024 r. setki mieszkańców wioski Barlas w prowincji Badakhshan protestowało przeciw zakazowi upraw maku. Talibowie otworzyli ogień do tłumu w wyniku czego zginęły trzy osoby.^[61]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Przestępczość pozostaje nadal dużym problemem w Afganistanie i ważnym źródłem finansowania, zarówno dla talibów, jak i zwykłych obywateli. Talibowie przedstawiają się jako siły antykorupcyjne, ale nadal w dużym stopniu polegają na rynkach przestępczych w zakresie pozyskiwania funduszy. Związani z nimi urzędnicy, zwłaszcza w przemyśle narkotykowym, nadal działają w kraju. Talibowie angażują się również w handel bronią, której znaczne zasoby pozyskali po przewrocie. Znaczna część broni krótkiej została odsprzedana i trafiła w prywatne ręce.^[62]

Pomimo doniesień, że surowe egzekwowanie prawa zmniejszyło przestępczość w Kabulu, sieci przestępcze nadal działają, angażując się w przemyt ludzi i narkotyków. Wymuszenia haraczy to główne źródła dochodu grup przestępczych, a znani biznesmeni i inwestorzy są częstymi celami szantażu. Wielu właścicieli firm podobno płaci haracz lokalnym gangom i wpływowym ludziom, aby uniknąć kłopotów. Ponadto lokalne frakcje talibów, które działają w różnych częściach kraju, niezależnie od władz centralnych, również coraz częściej stosują wymuszenia i porwania jako środki zwiększenia swoich dochodów.^[63]

Talibowie wprowadzili zakaz upraw maku, co spowodowało spadek produkcji w 2023 r. W kwietniu 2024 r. ogłoszono dodatkowe środki mające na celu ściganie handlarzy, co jeszcze bardziej zniechęciło do uprawy i sprzedaży opium. Jednak dowody z terenu wskazują na ciągłą uprawę maku, głównie w prowincjach Badakhshan, Herat, Kandahar, Nangarhar i Takhar.^[64]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Brak informacji o przepisach lub zakazach dotyczących zmiany miejsca zamieszkania lub pobytu. Generalnie podróżowanie po Afganistanie jest obecnie bezpieczniejsze, gdyż znikły główne zagrożenia w postaci zamachów na drogach oraz posterunków kontrolnych. Talibowie nie utrzymują posterunków i nie sprawdzają przemieszczającej się wiejskiej ludności, której nie postrzegają jako zagrożenie.^[65] Stopniowo nowe posterunki zaczęły pojawiać się na północy kraju i wokół miast,

⁶¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, civilians, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶² Global Organized Crime Index, Afghanistan 2023, <https://ocindex.net/country/afghanistan>

⁶³ Global Organized Crime Index, Afghanistan 2023, <https://ocindex.net/country/afghanistan>

⁶⁴ UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>

⁶⁵ ICG (International Crisis Group), Afghanistan's Security Challenges under the Taliban, 12.08.2022, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/afghanistans-security-challenges-under-taliban>

gdzie talibowie są przyjmowani z większą wrogością, a także tam, gdzie miały miejsce starcia zbrojne.^[66]

Talibowie generalnie wydają paszporty i zezwalają na wyjazdy zagraniczne obywatelom Afganistanu. Wydłużył się jednak czas uzyskania paszportu i jego koszt. Wyjątkiem są jedynie wysocy rangą urzędnicy związani z poprzednim rządem, którzy mogą spotkać się z odmową. Generalnie talibowie nawołują do powrotu z emigracji, w tym także pracowników dawnej administracji.^[67]

Wolność poruszania się kobiet została drastycznie ograniczona. Mogą one przemieszczać się same jedynie w okolicy swojego domu.^[68]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Brak jest aktualnych, zbiorczych, informacji na temat skali obecnych, spontanicznych migracji wewnętrznych w Afganistanie i możliwości stałej zmiany miejsca pobytu.

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

W połowie 2024 r. nadal 3,2 mln osób żyło w Afganistanie jako osoby wewnętrznie przesiedlone. Niemniej jednak notuje się także powroty – w 2024 r. do domów powróciło ponad 22 tys. osób.^[69]

W 2023 r. i 2024 r. nie odnotowano przesiedleń spowodowanych sytuacją bezpieczeństwa. Zdarzały się jednak przesiedlenia wywołane klęskami żywiołowymi.^[70]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Uchodźcy afgańscy w krajach sąsiednich, głównie w Iranie i Pakistanie, migrują tam od czasu rozpoczęcia wojny w Afganistanie w 1978 r.^[71]

Jednak obecnie legalne wyjazdy i przekraczanie granic z krajami sąsiednimi jest utrudnione. Przekroczenie granicy z Pakistanem jest możliwe tylko dla osób, które posiadają paszport i wizę (wyjątek stanowią mieszkańcy Kandaharu oraz osoby

⁶⁶ EUAA (European Union Agency for Asylum), Key socio-economic indicators in Afghanistan and in Kabul City, 08.2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2077430/2022_08_EUAA_COI_Report_Key_socio_economic_indicators_in_Afghanistan_and_in_Kabul_city.pdf

⁶⁷ EUAA (European Union Agency for Asylum), Key socio-economic indicators in Afghanistan and in Kabul City, 08.2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2077430/2022_08_EUAA_COI_Report_Key_socio_economic_indicators_in_Afghanistan_and_in_Kabul_city.pdf

⁶⁸ EUAA (European Union Agency for Asylum), Key socio-economic indicators in Afghanistan and in Kabul City, 08.2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2077430/2022_08_EUAA_COI_Report_Key_socio_economic_indicators_in_Afghanistan_and_in_Kabul_city.pdf

⁶⁹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), UNHCR Regional Bureau for Asia and the Pacific; Afghanistan Situation Update #43; As of end January 2025, 10.03.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/114999>

⁷⁰ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation #36; As of 1 July 2024, 19.07.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>

⁷¹ HRW (Human Rights Watch), Pakistan: Forced Returns Expose Afghans to Persecution, Destitution, 19.03.2025, <https://www.hrw.org/news/2025/03/19/pakistan-forced-returns-expose-afghans-persecution-destitution>

wymagające pilnej pomocy lekarskiej, które mogą wyjechać na podstawie dowodu osobistego czyli *tazkiry*).^[72]

Obecnie w Iranie przebywa liczna grupa afgańskich uchodźców i migrantów, ale jej rozmiary są trudne do ustalenia, ze względu na nieustanne przemieszczanie się ludności.^[73] Szacuje się, że może być to liczba oscylująca wokół 3,8 mln w tym osoby urodzone i wychowane w Iranie.^{[74][75]}

Szacowana liczba Afgańczyków przebywających w Iranie to:

- około 760 000 osób posiadających karty zezwalające im na legalny pobyt, tzw. *amayesh card* (dawniej niebieska karta)^[76] (liczba takich osób spada – w 2008 r. było to 950 tys.);
- około 300-600 tys. osób posiadających paszporty oraz tymczasowe zezwolenia, np. w celu podjęcia pracy lub studiów;
- bliżej niesprecyzowana liczba osób co roku przyjeżdżających, przebywających i pracujących nielegalnie w Iranie.^{[77][78]}

Iran stara się ograniczyć napływ nowych uchodźców i deportuje osoby nieposiadające ważnych dokumentów. Większość z tych osób próbuje ponownie opuścić Afganistan, wykorzystując niebezpieczne i nielegalne metody oraz szlaki.^[79] Irańskie służby graniczne używają broni palnej, by zatrzymać osoby nielegalnie przekraczające granicę.^[80]

W Pakistanie przebywa około 1,3 mln zarejestrowanych uchodźców, 840 000 posiada dokumenty identyfikacyjne, kolejnych 1,5 mln mieszka w Pakistanie nielegalnie, z czego 600 000 przyjechało od lata 2021.^[81] We wrześniu 2023 r. Pakistan ogłosił kolejną akcję deportacji Afgańczyków bez dokumentów. Szacuje się, że w wyniku działań kontrolnych w Pakistanie, do Afganistanu powróciło od września 2023 r. około 650 000 osób. Osoby powracające były rejestrowane na granicy pakistańsko-

⁷² UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation #24 as of 01 May 2023, 24.05.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2092278/2023.05.01+AFG+Situation+Emergency+Update.pdf>

⁷³ AREU (The Afghanistan Research And Evaluation Unit), Second-generation Afghans in Iran: Integration, Identity and Return, 04/2008, <https://areu.org.af/wp-content/uploads/2016/01/823E-Second-Generation-Afghans-in-Iran-CS-2008.pdf/>

⁷⁴ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Afghanistan Emergency – regional Overview Map, 31.01.2025, <https://reliefweb.int/report/afghanistan/afghanistan-situation-update-43-end-january-2025>

⁷⁵ AREU (The Afghanistan Research And Evaluation Unit), Second-generation Afghans in Iran: Integration, Identity and Return, 04/2008, <https://areu.org.af/wp-content/uploads/2016/01/823E-Second-Generation-Afghans-in-Iran-CS-2008.pdf/>

⁷⁶ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Iran at Glance, October 2024, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/112444>

⁷⁷ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Iran at Glance, October 2024, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/112444>

⁷⁸ AREU (The Afghanistan Research And Evaluation Unit), Second-generation Afghans in Iran: Integration, Identity and Return, 04/2008, <https://areu.org.af/wp-content/uploads/2016/01/823E-Second-Generation-Afghans-in-Iran-CS-2008.pdf/>

⁷⁹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), BORDER MONITORING REPORT JANUARY-DECEMBER 2022, <https://reliefweb.int/report/afghanistan/afghanistan-border-monitoring-report-january-december-2022>

⁸⁰ Amnesty International, "They don't treat us like humans": Unlawful returns of Afghans from Turkey and Iran, 31.08.2022, <https://www.amnesty.org/en/documents/ASA11/5897/2022/en/>

⁸¹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Forced returns from Pakistan deepen Afghanistan's humanitarian crisis, 17.11.2023, <https://www.unhcr.org/news/forced-returns-pakistan-deepen-afghanistan-s-humanitarian-crisis>

afgańskiej, a około 100 000 otrzymało pomoc finansową po powrocie.^[82] Niemniej jednak w wielu przypadkach deportacje powodują znaczne trudności ekonomiczne dla powracających rodzin, brak źródła utrzymania i bezdomność.^[83] W listopadzie 2024 roku pakistańskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ogłosiło, że Afgańczycy nie mogą przebywać w stolicy kraju – Islamabadzie po 31 grudnia. Do końca grudnia policja zatrzymała w Islamabadzie ponad 800 Afgańczyków. Od tego czasu władze pakistańskie ponownie wezwały do wydalenia wszystkich afgańskich uchodźców.^[84]

PODSUMOWANIE

Po opanowaniu przez talibów w sierpniu/wrześniu 2021 r., Afganistan został przekształcony w Emirat Islamski, oparty w całości na religijnym prawie szariatu.

Rząd talibów zapowiedział stosowanie kary śmierci oraz kar cielesnych, zgodnie z prawem szariatu, i na jesieni 2022 r. rozpoczął wykonywanie publicznych egzekucji, jednak egzekucje na podstawie wyroku sądowego należą do rzadkości.

Sytuacja bezpieczeństwa ludności cywilnej poprawiła się od czasu przejęcia władzy przez talibów, gdyż wraz z wycofaniem się z Afganistanu sił koalicji międzynarodowej znacznie zmniejszyła się liczba starć zbrojnych na większości obszarów. Mimo istnienia lokalnych konfliktów, obecnie nie istnieje powszechne zagrożenie życia ludności cywilnej.

⁸² UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation #36; As of 1 July 2024, 19.07.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>

⁸³ IPS (Inter Press Service), Forced Deportations Leave Afghan Women in Dire Poverty, 09.07.2024, https://www.ipsnews.net/2024/07/forced-deportations-leave-afghan-women-dire-poverty/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=forced-deportations-leave-afghan-women-dire-poverty

⁸⁴ HRW (Human Rights Watch), Pakistan: Forced Returns Expose Afghans to Persecution, Destitution, 19.03.2025, <https://www.hrw.org/news/2025/03/19/pakistan-forced-returns-expose-afghans-persecution-destitution>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

1. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Afghanistan, 24.07.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/afghanistan/>
2. AAN (Afghanistan Analyst Network), Lashing, Beating, Stoning: UNAMA tracks corporal punishment and the death penalty in Afghanistan, 08.05.2023, <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/rights-freedom/lashing-beating-stoning-unama-tracks-corporal-punishment-and-the-death-penalty-in-afghanistan/>
3. AAN (Afghanistan Analyst Network), The Taleban's Caretaker Cabinet and other Senior Appointments, 07.10.2021, <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/political-landscape/the-talebans-caretaker-cabinet-and-other-senior-appointments/>
4. ACCORD (Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation), ecoi.net featured topic on Afghanistan: Overview of recent developments and key players in Afghanistan, 13.06.2022, <https://www.ecoi.net/en/document/2074290.html>
5. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Afganistan, data 01.01.2023-14.02.2025, dane pobrano 20.02.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
6. Afghanistan International, Taliban Leader Orders Full Implementation of Islamic Law in Afghanistan, 14.11.2022, <https://www.afintl.com/en/202211147668>
7. Afghanistan International, Taliban Leader Plans Loya Jirga To Legitimise Government, 06.03.2025, <https://www.afintl.com/en/202503067233>
8. Amnesty International, Death sentences and executions in 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>
9. Amnesty International, "They don't treat us like humans": Unlawful returns of Afghans from Turkey and Iran, 31.08.2022, <https://www.amnesty.org/en/documents/ASA11/5897/2022/en/>
10. Anadolu Agency, Afghan foreign minister to takeover mandate of deputy premier, 26.11.2023, <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/afghan-foreign-minister-to-takeover-mandate-of-deputy-premier-/3064958>
11. AP News, Taliban official: Strict punishment, executions will return, 23.09.2021, https://apnews.com/article/religion-afghanistan-kabul-taliban-22f5107f1dbd19c8605b5b5435a9de54?utm_medium=APMiddleEast&utm_campaign=SocialFlow&utm_source=Twitter
12. AREU (The Afghanistan Research And Evaluation Unit) , Second-generation Afghans in Iran: Integration, Identity and Return, 04/2008, <https://areu.org.af/wp-content/uploads/2016/01/823E-Second-Generation-Afghans-in-Iran-CS-2008.pdf/>
13. BBC News, Afghan resistance attack Taliban, sparking reprisals in Panjshir, 16.05.2022, <https://www.bbc.com/news/world-asia-61430836>
14. BBC News, The Taliban's secretive war against IS, 29.10.2021, <https://www.bbc.com/news/world-asia-59080871>

15. EUAA (European Union Agency for Asylum), Afghanistan Country Focus, 12.2023,
https://www.ecoi.net/en/file/local/2101835/2023_12_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Country_Focus.pdf
16. EUAA (European Union Agency for Asylum), Key socio-economic indicators in Afghanistan and in Kabul City, 08.2022,
https://www.ecoi.net/en/file/local/2077430/2022_08_EUAA_COI_Report_Key_socio_economic_indicators_in_Afghanistan_and_in_Kabul_city.pdf
17. EUAA (European Union Agency for Asylum), Key socio-economic indicators in Afghanistan and in Kabul City, 08.2022,
https://www.ecoi.net/en/file/local/2077430/2022_08_EUAA_COI_Report_Key_socio_economic_indicators_in_Afghanistan_and_in_Kabul_city.pdf
18. European Union Agency for Asylum (EUAA), Afghanistan - Security situation, 08.2022,
https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_08_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Security_situation.pdf
19. FE/ (RL Radio Free Europe/Radio Liberty), The Azadi Briefing: Taliban Using War With Islamic State To Burnish Counterterrorism Credentials , 28.04.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2091381.html>
20. Global Organized Crime Index, Afghanistan 2023,
<https://ocindex.net/country/afghanistan>
21. Grondecka J., w: Gazeta.pl, Talibowie wciąż mają w Afganistanie rywala. "Jeśli Daesh urośnie w siłę, dołączę do nich", 14.11.2021,
<https://www.dowjones.com/professional/factual/>
22. Hindustan Times, Ahmad Massoud safe, says NRF; Taliban ask ex-Afghan forces to integrate with govt: 10 points, 06.09.2021,
<https://www.hindustantimes.com/world-news/panjshir-valley-latest-developments-afghan-resistance-force-claims-ahmad-massoud-safe-101630916428929.html>
23. HRW (Human Rights Watch), Pakistan: Forced Returns Expose Afghans to Persecution, Destitution, 19.03.2025,
<https://www.hrw.org/news/2025/03/19/pakistan-forced-returns-expose-afghans-persecution-destitution>
24. ICG (international Crisis Group), Afghanistan's Security Challenges under the Taliban, 12.08.2022, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/afghanistans-security-challenges-under-taliban>
25. ICG (International Crisis Group), Afghanistan's Security Challenges under the Taliban, 12.08.2022, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/afghanistans-security-challenges-under-taliban>
26. IPS (Inter Press Service), Forced Deportations Leave Afghan Women in Dire Poverty, 09.07 2024, https://www.ipsnews.net/2024/07/forced-deportations-leave-afghan-women-dire-poverty/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=forced-deportations-leave-afghan-women-dire-poverty

27. Nimrokh Media, Pockets of Resistance: The Public's Unwavering Support for Anti-Taliban Movements, 18.04.2023, <https://nimrokhmedia.com/en/2023/04/18/pockets-of-resistance/>
28. PISM (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Porozumienie USA z talibami, 03.03.2020, https://www.pism.pl/publikacje/Porozumienie_USA_z_talibami
29. RFE/ (RL Radio Free Europe/Radio Liberty), Taliban Carries Out Sixth Public Execution Since Returning To Power, 13.11.2024, <https://www.rferl.org/a/taliban-public-execution-paktia-gardez-retribution-afghanistan/33200641.html>
30. RFE/ (RL Radio Free Europe/Radio Liberty), Taliban Publicly Flogs Dozens Of People In Northern Afghanistan, 05.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2110624.html>
31. RFE/ (RL Radio Free Europe/Radio Liberty), Which Countries Have Relations With The Taliban's Unrecognized Government?, 30.05.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>
32. RFE/RL (Radio Free Europe/Radio Liberty), Which Countries Have Relations With The Taliban's Unrecognized Government?, 30.05.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>
33. The Telegraph, Taliban will chop off hands of thieves as harsh, 07.09.2021, <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2021/09/07/taliban-will-chop-hands-thieves-harsh-punishments-return/>
34. The Washington Post, Public execution, whippings in Afghanistan mark revival of Taliban punishments, 09.12.2022, <https://www.washingtonpost.com/world/2022/12/09/afghanistan-taliban-execution-whipping/>
35. Tolo News, Rising Tensions Between Afghanistan, Pakistan, 22.12.2023, <https://tolonews.com/opinion-186604>
36. UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/78/789-S/2024/196], 13.06.2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2111394/n2415471.pdf>
37. UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, 14.09.2022, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2079419/N2259109.pdf>
38. UN General Assembly / UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/77/636-S/2022/916], 27.02.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2088888/N2305123.pdf>
39. UN General Assembly i UN Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security; Report of the Secretary-General [A/79/797-S/2025/109], 21.02.2025, <https://undocs.org/A/79/797>
40. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP); External Update: Afghanistan Situation /29; As of 1

November 2023, 01.12.2023,

<https://www.ecoi.net/en/file/local/2101693/EXTERNAL+AFG+Situation+Emergency+Update+%28as+of+1+November+2023%29.pdf>

41. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation /24 as of 01 May 2023, 24.05.2023,
<https://www.ecoi.net/en/file/local/2092278/2023.05.01+AFG+Situation+Emergency+Update.pdf>
42. UN News, Afghanistan: Taliban urged to halt public floggings and executions, 16.12.2022, <https://news.un.org/en/story/2022/12/1131782>
43. UNAMA (UN Assistance Mission in Afghanistan), Human rights situation in Afghanistan: October – 12.2023 Update, 22.01.2024,
https://www.ecoi.net/en/file/local/2103501/english_hr_update_22jan_2024.pdf
44. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), BORDER MONITORING REPORT JANUARY-DECEMBER 2022,
<https://reliefweb.int/report/afghanistan/afghanistan-border-monitoring-report-january-december-2022>
45. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Afghanistan Emergency – regional Overview Map, 31.01.2025,
<https://reliefweb.int/report/afghanistan/afghanistan-situation-update-43-end-january-2025>
46. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Forced returns from Pakistan deepen Afghanistan's humanitarian crisis, 17.11.2023,
<https://www.unhcr.org/news/forced-returns-pakistan-deepen-afghanistan-s-humanitarian-crisis>
47. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Iran at Glance, October 2024,
<https://data.unhcr.org/en/documents/details/112444>
48. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), UNHCR Regional Bureau for Asia and the Pacific; Afghanistan Situation Update /43; As of end January 2025, 10.03.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/114999>
49. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation /36; As of 1 July 2024, 19.07.2024, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-russia-diplomacy/32972530.html>
50. VoA (Voice of America), Taliban Not Ruling Out Holding Elections, 16.09.2021, <https://www.voanews.com/a/taliban-not-ruling-out-holding-elections-/6231821.html>
51. Wikipedia, Afghanistan Provinces Named, 28.12.2005, (GNU Free Documentation License, Version 1.2),
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Afghanistan_provinces_named.png